

WAIATA.

E to e te ra
 To atu ki te rua
 Ka haramai roimata
 Ka maringi me he wai
 Tenei au te pupuri
 Taua te haere
 Kia toremutu ai
 I te wa moana nei
 U nou Paikoa
 Te biwi ki Mamairoa
 No nga oho au
 No nga oho mata kamokamo
 He pahii rawa bau
 No hou e Maniapoto
 E hara koe i te tane
 He mokopuna ra hoki
 He Puihi koe naku
 I te wa i mua ra
 Ka iri kei runga
 Te Whata a Te Herunga
 E matakua ana au
 Kei pau i te kuri
 Ko aku moke ra
 E rangona ake nei
 Te Rau-o-piopio
 Ko te ko whaka raro
 He mea i motu mai
 I te waha o te ika.

Wi Pere, M.H.R. : E tu ana au ki te tautoko i ta nga tangata kua korero nei, ara, ta ratou e tono nei ki a koe, e te Kawana, kia tae ki te takiwa o Tuhoe kite ai i era iwi i o ratou kainga. Ko te Urewera te iwi puihi o tenei motu o Nui Tirenī.

Kua whakamatau nga Kawanatanga o mua ki te whakarata i tenei iwi, kihai i rata. Kati, no te takiwa rawa i a koe—i tenei Kawana—me o Minita katahi ka taea mai ratou ki to aroaro. He mea nui rawa tenei ki taku whakaaro—te tawhiti o ratou kainga, me to ratou puta mai ki waho ki te ao marama; kaore rawa tenei i taea i nga tau maha kua mahue ake nei.

I tupono au ki te korero a Tuhoe ki nga Minita e rua i tera rangi—me taku rongu i nga mea i whakaactia e nga Minita: ki taku mohio, ma enei tikanga e maunu mai ai tenei iwi i nga raruraru nana nei ratou i taupoki i nga tau kua pahure ake nei.

Na era Kawanatanga i ngore a Tawhiao ka puta mai ki waho, ka hopu ia ki nga maramatanga o te Pakeha, a tac rawa atu ia ki Ingarangi. I maharatia tera e nui nga painga e puta i runga i taua whakangawaritanga ia Tawhiao; otira, ko te he, kihai i whakaotia etahi tikanga e pumau ai nga tika penei me enei whakaritenga. Koia nei taku mihi ki tenei Kawanatanga; ko te manaaki i tenei iwi, ko te whakarongo ki nga hiahia o ratou ngakau, me te whakaac ki te paahi ture hei whakamana i nga take i korerotia i tera rangi.

Te Kawana : Nui atu te whakapai a toku ngakau i toku kitenga i nga rangatira o te Urewera, me toku hari hoki i te rongonga i nga take nana ratou i kawe mai ki konei.

E tino mihi rawa atu ana au mo te haere mai a Tuhoe, me te tupono o te whakaae a te Kawanatanga ki a ratou tikanga, kia wehea tetahi wahi o te motu nei hei whenua rahui mo ratou. He mea pai rawa ki au nga kupu a Tuhoe e whakahua nei ki a te Kuini, notemca hoki e kore rawa e wareware i a te Kuini ona pononga Maori, ara, ki te whakamana i nga tikanga e kitea ana e ia hei ora mo ratou. Na, mo te taha ki au me aku Minita, ka tahuri ano matou ki te whakaaro i nga mea e tika ana mo koutou, me taku mohio ki te Pirimia tera ia e aro nui ki te whakaoti i nga tikanga a nga iwi e pai atu ai te takoto o nga mea Maori i runga i tenei motu i ona ahua o mua.

Kua maha nga tau e tu ana tenei Kawanatanga, he nui nga ture kua mana i a ratou hei painga mo te Koroni—oti ia ki te oti tika i a ratou te taha